

POBYT SENIORA W DOMU OPIEKI SPOŁECZNEJ

Fundacja TAURUS

Dom pomocy społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu.

Domy pomocy społecznej, w zależności od tego, dla kogo są przeznaczone, dzielą się na następujące typy domów, dla:

- 1) osób w podeszłym wieku;
- 2) osób przewlekle somatycznie chorych;
- 3) osób przewlekle psychicznie chorych;
- 4) dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie;
- 5) dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie;
- 6) osób niepełnosprawnych fizycznie;
- 7) osób uzależnionych od alkoholu.

Domy pomocy społecznej mogą prowadzić, po uzyskaniu zezwolenia wojewody:

- 1) jednostki samorządu terytorialnego;
- 2) Kościół Katolicki, inne kościoły, związki wyznaniowe oraz organizacje społeczne, fundacje i stowarzyszenia;
- 3) inne osoby prawne;
- 4) osoby fizyczne.

Biorąc pod uwagę podmioty uprawnione do prowadzenia omawianych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, można wyróżnić publiczne i niepubliczne domy pomocy społecznej. Placówki publiczne prowadzone są przez jednostki samorządu terytorialnego. Prowadzenie domów pomocy społecznej o zasięgu lokalnym należy do zadań własnych gminy i powiatu.

Zezwolenie na prowadzenie domu pomocy społecznej wydaje wojewoda właściwy ze względu na położenie domu. Zezwolenie wydaje się po przeprowadzeniu wizytacji obiektu, w którym usytuowany jest dom pomocy społecznej. Wojewoda prowadzi rejestr domów pomocy społecznej.

Zasady kierowania i odpłatności za pobyt w publicznym domu pomocy społecznej

Prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej przysługuje osobie łącznie spełniającej następujące warunki:

- 1) wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności;
- 2) niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu;
- 3) której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych.

Umieszczenie w DPS należy traktować jako ostateczność, pomoc powinna być świadczona najpierw w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, w ośrodku wsparcia, w rodzinnym domu pomocy lub w mieszkaniu chronionym.

Zasadą jest kierowanie do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby zainteresowanej umieszczeniem w placówce.

Jeżeli dom pomocy społecznej znajduje się w większej odległości, to skierowanie do niego jest możliwe tylko wówczas, gdy wskazują na to okoliczności sprawy lub przewidywany termin oczekiwania na umieszczenie w domu pomocy społecznej danego typu zlokalizowanym najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej wynosi ponad 3 miesiące.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy przesłanki skierowania do domu pomocy społecznej spełniają jednocześnie osoby pozostające w związku małżeńskim lub rodzic z pełnoletnim dzieckiem, osoby te można skierować do jednego domu pomocy społecznej pomimo zakwalifikowania każdej z tych osób do różnych typów domów pomocy społecznej.

Pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej jest poprzedzony wydaniem kilku decyzji administracyjnych. Pierwszą jest decyzja o skierowaniu do domu i ustalająca opłatę mieszkańca domu za jego pobyt w domu opieki społecznej, która wydana jest przez organ gminy właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby zainteresowanej.

Do DPS kieruje się na podstawie pisemnego wniosku osoby ubiegającej się o skierowanie do domu złożonego do ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na jej miejsce zamieszkania lub pobytu w dniu jej kierowania.

Decyzja o skierowaniu do domu pomocy społecznej jest poprzedzona wywiadem środowiskowym. Wywiad powinien w szczególności ustalić, czy nie ma możliwości zapewnienia przez rodzinę i gminę usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoby zainteresowanej.

W przypadku osób ubezwłasnowolnionych całkowicie konieczne jest uzyskanie w pierwszej kolejności przez opiekuna takiej osoby postanowienia sądu opiekuńczego w przedmiocie udzielenia zezwolenia na skierowanie do domu pomocy społecznej, a następnie wystąpienie z wnioskiem o skierowanie do domu.

Skierowanie osoby do domu pomocy społecznej może również nastąpić na podstawie orzeczenia sądu.

Po decyzji o skierowaniu kolejną decyzją jest decyzja o umieszczeniu w DPS. Decyzję taką wydaje organ gminy prowadzącej DPS lub starosta powiatu prowadzącego DPS, a w przypadku regionalnych domów pomocy społecznej – marszałek województwa.

W razie niemożności umieszczenia w domu pomocy społecznej z powodu braku wolnych miejsc, powiadamia się osobę o wpisaniu na listę oczekujących oraz o przewidywanym terminie oczekiwania na umieszczenie w domu pomocy społecznej.

Zasadą jest, że osoba ubiegająca się o status mieszkańca jest kierowana do DPS na czas nieokreślony. Na czas określony kieruje się w przypadku, gdy strona lub jej przedstawiciel ustawowy wystąpi z pisemnym wnioskiem o skierowanie do DPS na czas określony. Wyjątek stanowi również skierowanie do domu pomocy społecznej dla osób uzależnionych od alkoholu. Pobyt w tych placówkach nie może przekraczać 12 miesięcy, z możliwością przedłużenia do 18 miesięcy w uzasadnionych przypadkach.

Pobyt w DPS należy do odpłatnych świadczeń z pomocy społecznej. Pobyt w DPS jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca. Średni miesięczny koszt utrzymania w domu pomocy społecznej ustalają jednoosobowe organy wykonawcze jednostki samorządowej prowadzącej dom: wójt (burmistrz, prezydent miasta) w przypadku domu pomocy społecznej o zasięgu gminnym; starosta w przypadku domu pomocy społecznej o zasięgu powiatowym; marszałek województwa w przypadku domu pomocy społecznej o zasięgu regionalnym. Miesięczny średni koszt utrzymania w tych placówkach musi zostać ogłoszony do 31 marca każdego roku w wojewódzkim dzienniku urzędowym. Ogłoszenie stanowi podstawę do ustalania odpłatności za pobyt w DPS dopiero od miesiąca następującego po ogłoszeniu. Do tego czasu odpłatność za pobyt powinna być ustalana na podstawie ogłoszenia z roku poprzedniego.

Zobowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w DPS są w kolejności:

- 1) mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich – przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka,
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi,
- 3) gmina, z której osoba została skierowana do DPS.

Górna granica opłaty wnoszonej przez mieszkańca lub jego przedstawiciela ustawowego jest wyznaczona przez stopę procentową ustalaną od dochodu. Opłata ta nie może przekraczać 70% dochodu mieszkańca. Granice obciążenia małżonka, zstępnych i wstępnych opłatą za pobyt osoby bliskiej w DPS również zostały ustawowo ograniczone.

Jeżeli zobowiązany jest osobą samotnie gospodarującą, to obowiązek partycypacji w kosztach pobytu w DPS powstaje, gdy jego dochód przekracza 300% kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej (co do zasady spełnienie tego kryterium warunkuje przyznanie świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, jego wysokość jest uzależniona od liczby członków gospodarstwa domowego. Aktualnie kryterium dochodowe wynosi: dla osoby samotnie gospodarującej - 776 zł, dla osoby w rodzinie - 600 zł), z zastrzeżeniem że kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% tego kryterium.

Podobne zasady obowiązują przy obciążaniu opłatami za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej, gdy zobowiązany nie jest osobą samotnie gospodarującą. Będzie on ponosił koszty pobytu w placówce, gdy dochód na osobę w jego rodzinie będzie większy niż 300% kryterium dochodowego dla osoby w rodzinie. Również w tym przypadku kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Jeżeli mieszkaniec nie jest w stanie samodzielnie ponosić kosztów pobytu w placówce, obowiązek ten spoczywa na jego małżonku oraz zstępnych przed wstępnymi.

Ustalenie wysokości opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej względem małżonka, zstępnych i wstępnych mieszkańca DPS następuje w drodze umowy z kierownikiem ośrodka pomocy społecznej albo dyrektorem centrum usług społecznych.

W przypadku odmowy przez ww. osoby zawarcia umowy ustalającej wysokość wnoszonej przez nich opłaty za pobyt tego mieszkańca w domu pomocy społecznej, wysokość ich opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej ustala w drodze decyzji organ gminy stosując ww. ograniczenia związane z kryterium dochodowym. Jeśli jednak bliscy mieszkańca DPS odmówią zawarcia umowy i nie wyrażą zgody na przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, wysokość ich opłaty za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej zostanie wówczas ustalona w drodze decyzji w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatą wnoszoną przez mieszkańca domu i opłatami wnoszonymi przez inne osoby obowiązane. Co wymaga podkreślenia to fakt, że wówczas organ nie bierze pod uwagę ograniczeń wynikających z sytuacji dochodowej, osobistej ani rodzinnej tych osób.

Osoby wnoszące opłatę lub obowiązane do wnoszenia opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej można zwolnić z tej opłaty częściowo lub całkowicie, na ich wniosek, po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, w szczególności jeżeli: wnoszą opłatę za pobyt innych członków rodziny w domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia lub innej placówce; występują uzasadnione okoliczności, zwłaszcza długotrwała choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, śmierć członka rodziny, straty materialne powstałe w wyniku klęski żywiołowej lub innych zdarzeń losowych; małżonkowie, zstępni, wstępni utrzymują się z jednego świadczenia lub wynagrodzenia; osoba obowiązana do wnoszenia opłaty jest w ciąży lub samotnie wychowuje dziecko.

Więcej informacji na stronie: www.poradyprawne-aurus.pl

Informator został przygotowany w ramach realizacji przez Fundację TAURUS zadania publicznego w zakresie prowadzenia nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, bezpłatnej mediacji oraz edukacji prawnej w Poznaniu w 2023r.

Zadanie publiczne jest finansowane ze środków budżetowych Miasta Poznania.

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI
www.ms.gov.pl

POZnań*